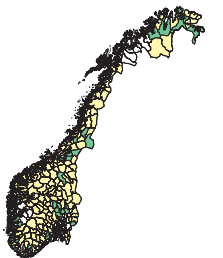

Gjøvik'c['JYglfY'HchYb

Universell utforming Gjøvikregionen

Rapport 2011

1. Innledning

I perioden 2005 – 2008 var Gjøvik og Vestre Toten pilotkommuner for universell utforming knyttet til den nasjonale handlingsplanen.

I gjeldende handlingsplan for universell utforming har Gjøvik og Vestre Toten status som ressurskommuner knyttet til tiltak K1 i handlingsplanen. Dette innebærer at vi er forpliktet til å spre vår kunnskap og erfaringer til andre kommuner og bidra til nasjonalt utviklingsarbeid innen universell utforming. For dette mottar vi årlig 300.000 kroner. I tillegg til tilskuddsmidlene fra MD, har prosjektet også noen inntekter fra ulike eksterne oppdrag.

Det er Miljøverndepartementet som har ansvar for tiltaket K1 i handlingsplanen som også omfatter pilotfylker. Hedmark og Oppland har et felles pilotprosjekt. Ressurskommunene Gjøvik og Vestre Toten og Eidskog deltar aktivt i utvikling og gjennomføring av dette prosjektet som en del av vårt oppdrag med å spre kunnskap og erfaring.

I tillegg til ressurskommuneprosjektet, har Gjøvikregionen søkt og fått innvilget skjønnsmidler til et prosjekt som omfatter de fem kommunene med sikte på å utnytte ressurskommunestatusen for at kommunene i vår region raskt skal kunne implementere universell utforming i sin ordinære drift. Til dette er det innvilget 400.000 kroner i 2009 og 300.000 kroner i 2010. I 2011 ble det dessverre en intern misforståelse om hvem som hadde ansvar for å sende søknaden slik at den aldri kom fram til fylkesmannen. Dette medførte en nedjustering av prosjektlederens innsats i prosjektet med 20 % fra august og ut året. Fra nyttår gikk prosjektlederen over i annen stilling.

2. Organisering og forankring:

2009 var et oppstartsår for regionprosjektet. Det ble etablert ei styringsgruppe med en representant fra hver kommune som har ansvar både for ressurskommunedelen av arbeidet og for regionprosjektet.

Sjøl om vi ser ressurskommuneoppdraget og regionsatsinga i sammenheng, er det likevel naturlig å dele rapporteringa i to slik at det blir tydelig hva som er ressurskommunetiltak og hva som er regioniltak.

3. Oppnådde resultater 2011

Gjøvik og Vestre Toten søkte og takka ja til tilbudet om å bli ressurskommuner 16.mars 2009. Gjennom dette forpliktet vi oss til å jobbe aktivt med følgende 6 nasjonale hovedmål:

Hovedmål 1: Være forbilde og bidra til at andre kommuner øker kunnskap og innsats for universell utforming

I 2011 gjennomførte vi omvisning for 2 grupper på gjennomførte tiltak i Gjøvik og Vestre Toten. Den ene gruppa var ei studentgruppe fra Høgskolen i Gjøvik som ble vist gjennomførte tiltak i Vestre Toten. Den andre gruppa var deltakere på ei nettverkssamling på Gjøvik i november med befarings i Storgata.

Vi har ikke satset spesielt på å lage opplegg for eller markedsføre denne typen tilbud.

Hovedmål 2: Være dialogpartner og bidragsyter i det nasjonale arbeidet for universell utforming

I pilotkommuneprosjektet jobbet Gjøvik og Vestre Toten spesielt mye med å innarbeide universell utforming i kommuneplanen og i reguleringsplaner. Vi engasjerte oss sterkt i forhold til ny Plan- og bygningslov og ledet bl.a. arbeid med et veiledningshefte med om universell utforming i reguleringsbestemmelser som er ble utgitt i regi av Norsk kommunalteknisk forening. Som en følge av dette, kommer det stadig henvendelser fra kommuner og andre om våre erfaringer.

Gjøvik kommune har i 2011 laget en veileder for private planer der universell utforming er innarbeidet som et viktig element. De øvrige kommunene i regionen vil bruke dette som utgangspunkt for tilvarende kravspesifikasjoner i sine kommuner.

Det jobbes fortsatt med en veileder for lekeplasser i Gjøvik kommune. Gjøvik har også satt i gang arbeid med en formingsveileder for Gjøvik sentrum der universell utforming blir sentralt.

Det jobbes aktivt med universell utforming i våre byggeprosjekt. På Raufoss åpnet ny svømmehall tilknyttet Badeland. Hallen utmerker seg bl.a. ved at det lagt stor vekt på god akustikk og tilgjengelighet. Eksisterende garderobeanlegg i Badeland ble samtidig ominnredet og det er lagt inn taktile ledelinjer og automatiske dører.

Totenbadet med ny svømmehall til høyre, her er det bl.a. lagt stor vekt på god akustikk og tilgjengelighet.

Vestrumenga barnehage er bygd ut i 2011 med fokus på universell utforming.

Gjøvik tok i bruk nytt kulturhus og ny ungdomsskole. Vi formidler våre erfaringer bl.a. gjennom aktiv foredragsvirksomhet (se hovedmål 3)

Bilde fra Oppland Arbeiderblad.

Raufoss stasjon

Gjøvik har hatt sterkt fokus på universell utforming i Gjøvik sentrum og skysstasjonen. Arbeid med ombygging av Storgata ble fullført og tilgjengeligheten til de fleste forretninger blir utbedret.

På Raufoss ble deler av planen for universell utforming på stasjonsområdet gjennomført. Tiltakene er eksempler på universell utforming i kommunesentraene som vil bli videreformidlet nasjonalt. Prosessen og resultatet i Storgata ble brukt aktivt som case i ei nettverkssamling for kommuner og fylker som er engasjert i universell utforming gjennom tiltaket K1 i regjeringas handlingsplan.

Vi har ikke hatt spesiell fokus på friluftsområder. Men i arbeidet med Strandsonenplanene for Gjøvik har universell utforming vært sentralt. På Dokka åpnet folkestien som er godt tilrettelagt.

Det er innledet et samarbeid mellom våre 5 kommuner og Statens kartverk om metoder for å innarbeide universell utforming i aktuelle turkart. Dette arbeidet er helt i startfasen.

Videre har vi deltatt aktivt i revisjon av et forvaltningssystem for kommunale bygg (IK-bygg) slik at universell utforming er nå innarbeidet og synliggjort som et eget område som kommunene skal rapportere på og følge opp.

Vi har deltatt i opplæring av "agenter" for det nasjonale kompetansetiltaket innen universell utforming K5 som lanseres i disse dager. Vår region har to slike agenter som til sammen har gjennomført 6 interne kurs basert på K5 og 7 kurs for andre kommuner i 2011.

Hovedmål 3: Samarbeide med fylkene om kompetanseheving og formidling av gode eksempler til andre

I løpet av 2011 har prosjektlederen holdt i alt 9 foredrag/innlegg i ulike sammenhenger og for ulike aktører som Tekna, Høgskolen i Lillehammer, Norsk kommunalteknisk forening; NTNU m.fl. Dette har vært fra ganske korte innlegg til heldagsopplegg.

Hovedmål 4: Være pådriver og ta initiativ til å sette universell utforming på dagsorden i ulike nettverk og samarbeidsfora

Det viktigste tiltaket er etablering av regionprosjektet i Gjøvikregionen og utvikling av dette samarbeidet. Det var ressurskommunene Gjøvik og Vestre Toten som tok initiativet og utarbeidet søknaden om skjønnsmidler i 2009. Dette samarbeidet har utviklet seg mye fra oppstartsåret 2009 til 2010. De fem kommunene har i løpet av 2011 fått i gang lokale ressursgrupper og organisert arbeidet med universell utforming lokalt.

Den andre hovedsatsinga innen dette hovedmålet er at vi har deltatt aktivt i utarbeiding og innholdet i søknaden fra Hedmark og Oppland som førte fram til pilotfylkestatus. Vi er representert i arbeidsgruppa i prosjektet og deltar aktivt å utvikle prosjektet sammen med bl.a. ressurskommunen Eidskog.

Hovedmål 5: Formidle kunnskap og resultater i ulike nettbaserte og trykte medier.

Det i alt 9 artikler og nyhetsoppslag om prosjektet og universell utforming i lokale media i løpet av 2011.

Oppland Arbeiderblad i forbindelse med nettverksamlinga på Gjøvik i november 2011

Hovedmål 6: Initiere og delta i delprosjekt sammen med andre kommuner og nasjonale/regionale kompetansemiljøer

Vi har valgt å rapportere mesteparten av dette under pkt. 2. I tillegg har prosjektlederen har gjennomført en dag forelesninger om universell utforming for spesialpedagogikkstudenter ved Høgskolen i Lillehammer. Samarbeidet med Norsk kommunalteknisk forening har fortsatt både i form av foredrag rundt om i landet og bidrag til å utvikle verktøy for universell utforming i foreningas regi. Prosjektlederen er med i prosjektgruppa for den internasjonale konferansen UD2012 på Lillestrøm i juni 2012.

Ressurskommunenes egne resultatmål.

I tillegg til de nasjonale målene har Gjøvik og Vestre Toten egne resultatmål tilknyttet ressurskommunearbeidet. Vi velger å rapportere dette i regionprosjektdelen av rapporten.

Universell utforming i Gjøvikregionen 2009 - 2010

2009 var et oppstartsår preget av etablering av styringsgruppe og utarbeidning av handlingsplan for det videre arbeidet. De 5 kommunene hadde ulikt utgangspunkt for arbeidet med universell utforming. En hovedutfordring har vært å finne en felles plattform å jobbe på. I løpet av 2010 og 2011 har alle kommunene fått etablert egne tverrfaglige ressursgrupper og fått satt universell utforming sterkere på dagsorden innen flere fagfelt i kommunene.

Representanter fra alle 5 kommuner har også i 2011 deltatt på en eller flere nasjonale samlinger og kurs. En ansatt i Nordre Land kommune gjennomgikk opplæring i det nasjonale kompetansetiltaket K5 i 2010, mens i 2011 gjennomførte en ansatt fra Østre Toten det samme opplegget. Med to utdannede kursinstruktører, har vi et svært godt grunnlag for videre satsing på kurs og opplæring i våre 5 kommuner. I tillegg vil de være en ressurs for kommunene i Vest-Oppland.

Prosjektlederen har deltatt jevnlig på møter i rådene for funksjonshemmede i Gjøvik og Vestre Toten og blir ved behov bedt om å møte i de øvrige rådene.

Prosjektleder bidrar med innspill, råd og kunnskapsoverføring om universell utforming i kommunale plan og byggeprosesser.

- Innspill til reguleringsplaner
- Forhåndskonferanser i utvalgte plan – og byggesaker
- Tilsyn i utvalgte byggesaker
- Vurdering av kommunale byggeprosjekter
- Befaringer i kommunale bygg

Busstilbudet i Gjøvik og ringruta på Toten ble lagt ut på nytt anbud. Prosjektet har bidratt aktivt til å sette universell utforming på dagsorden i denne prosessen bl.a. ved å bidra til søknader om såkalte BRA-midler (tilskudd til universell utforming i kollektivtransporten) for 2009, 2010 og 2011. Søknaden for 2009 nådde ikke opp. For 2010 fikk Gjøvik kommune innvilget 600.000 kroner til universell utforming på holdeplasser. Søknaden for 2011 ble delvis forberedt av prosjektet, men ble fremmet av Oppland fylkeskommune. Søknaden nådde dessverre ikke opp. Men for 2012 fikk vi i desember 2011 innvilga 2,55 millioner til universell utforming på holdeplasser langs ringruta. I tillegg er det kjøpt inn 55 nye busser med universell utforming med en total kostnad på ca. 80 millioner. Oppland fylkeskommune har i tillegg avsatt ytterligere midler i 2012 til universell utforming i kollektivtransporten i vår region. Samarbeidet med Oppland fylkeskommune har gitt et betydelig løft for universell utforming i kollektivtransporten i vår region.

Status i de fem kommunene:

Gjøvik:

Gjøvik har innarbeidet universell utforming i kommuneplanen som ble vedtatt i 2008. Dette gir grunnlaget for kommunens satsing videre. Viktige tiltak som gjennomført/under gjennomføring er:

- Universell utforming i reguleringsbestemmelser. Krav til universell utforming innarbeides i alle nye planer.

- Krav til universell utforming er synliggjort i kravspesifikasjon til private reguleringsplaner som er under utarbeidning
- Universell utforming blir vurdert konkret i kommunale byggesaker; bla. skolebygg, barnehager m.m. Mangler fortsatt rutiner for når og hvordan hensynet til universell utforming skal bli innarbeidet.
- Formingsveileder for Gjøvik sentrum legger stor vekt på universell utforming. Utkast er ferdig. Endelig vedtak er ikke fattet.
- Prosjekteringsverktøy for lekeplasser er under arbeid
- Storgata ble ferdigstilt. Hensynet til universell utforming er meget godt ivaretatt.
- Hensynet til universell utforming er viktige elementer bl.a. i arbeidet med samordnet areal og transportplan og sykkelbyprosjektet
- Forsøkt å etablere rutiner for tverrfaglig samarbeid: areal/plan, bygg og helse (ergoterapitjenesten). Helse blir varslet om igangsatte planer, - gir høringsinnspill.
- Mandat for nettverksgruppe er utarbeidet. Gruppe har ikke kommet på plass. Usikkert hvordan veien blir videre.
- Gjennomført kartlegging av Gjøvik rådhus med tanke på universell utforming.
- Gitt innspill til søknad om spillemidler om hvordan friluftsområdet " Mjøspromenaden" kan utvikles med tanke på universell utforming og folkehelse.
- Universell er innarbeidet i plan for ReHabilitering 2011 – 2014
- Plan for ny skysstasjon – universell utforming står sentralt i dette arbeidet, vil bli realisert i løpet av 2012.

Vestre Toten:

Universell utforming ble innarbeidet i kommuneplanen allerede i 2005, men ble revidert i 2010. Framdrifta i kommunen har dessverre en periode vært hemmet av at flere sentrale stillinger ikke har vært besatt og/ eller skiftet ut, men mye er satt i system:

- Krav til universell utforming innarbeides rutinemessig i alle nye reguleringsbestemmelser. Rådet for funksjonshemmede og eldrerådet har alle saker til høring.
- Hensynet til universell utforming innarbeides i alle kommunale utbyggesaker, bla. tilbygg til NAV, ny svømmehall, Bøverbru skole, Vestrumenga barnehage. Rådet for funksjonshemmede tas med på råd i de større sakene.
- I utbyggingssaker der uu er vesentlig tas kommunens tilsynsmulighet i bruk.
- Det er satt av 1 million av investeringsramma øremerket universell utforming. Midlene disponeres etter i samråd med rådet for funksjonshemmede til mindre bygningsmessige endringer i eksisterende bygg.
- Tiltak for universell utforming på de tre stasjonsområdene i kommunen ble planlagt i pilotkommuneperioden(2006). Søndre del av planen for Raufoss stasjon ble ferdigstilt i 2011.
- Kursing/ oppdatering av nye medarbeidere der det har vært utskifting av arbeidstakere eller nye er tilsatt.
- Ny, administrativ arbeidsgruppe internt i kommunen er etablert i 2011.

Østre Toten:

Status for universell utforming i kommuneplanen?

- Kommunen har øremerket egne stillingsressurser for å jobbe med universell utforming, prosjektleder med 35 % i oppstartsfasen fram mot sommeren 2011 og deretter 10 % som leder/koordinator. I tillegg så kommer alle de som har dette som en naturlig del av sitt ansvarsområde, men som ikke lar seg lett tallfeste.
- Ressursgruppe for universell utforming er etablert, og grunnstammen er tverrsektoriell med 6 personer. Utover denne «grunnstammen» er gruppens størrelse dynamisk oppad, dette for å kunne møte framtidige prosjekter med en riktig fagbredde.
- Universell utforming i reguleringsplanbestemmelser ivaretas.
- Hensynet til universell utforming blir innarbeidet i alle kommunale byggesaker, bla. ombygging av rådhuset, Lena ungdomsskole.
- Private utbygginger blir også fulgt opp, der universell utforming løftes som tema.
- Det jobbes med å koordinere handlingsplaner tverrsektorielt, og opp mot kommuneplanen, med mål om å synliggjøre behov inn mot budsjettet.

Nordre Land:

- Har deltatt i opplæring i det nasjonale kompetanseprogrammet K5 og vil bidra aktivt i kunnskapsspredning i regionen
- Ressursgruppe for universell utforming er etablert
- Handlingsplan for universell utforming er under arbeid
- Universell utforming innarbeidet i planene for Dokkadeltasenteret og sentrumsutviklingsprogrammet "Ekte landsbyliv"
- Folkestien er ferdig kartlagt og godt tilrettelagt
- Kartlegging rådhuset
- Følger opp universell utforming i alle offentlige bygg
- Universell utforming innarbeides systematisk i alle reguleringsplaner

Søndre Land:

- Regionen møttes i Søndre Land i juni 2011 blant annet for å sette UU på sakskartet i kommunen (18 deltakere).
- I forbindelse med utbedring av fv 34 etableres flere universelt utformete bussholdeplasser.
- Statens kartverk har registrert tilgjengelighet i deler av tettstedet Hov i 2011.
- Plan for 2012: Få på plass ressursgruppen og kjøre opplæring i K5.
- Lav bemanning og skifte i stillinger har forsinket framdriften hos oss

Prosjektregnskap 2011

Tilskudd fra MD 2011	300000,00
Øvrige oppdragsinntekter 2011	13278,00
Refusjon pol. Verv VTK 2011	45662,16
SUM inntekter 2011	358940,15

Lønn/sosiale utgifter	547998,11
Kursutgifter	26604,92
Reiser/diett/opphold	43451,49
Beverting/kontorutstyr m.m.	1916,00
SUM utgifter 2011	619770,15
Underskudd 2011	260830,36
Rest disposisjonsfond overføres til 2012	137473,00